

۱۴۶- برای تصمیم درست و منطقی در هر کسب و کار، رعایت چه قوانین و اصولی الزامی است؟

- ۱) هزینه فرصت - هزینه‌های تولید - میزان نقدینگی
- ۲) هزینه‌های تولید - مزیت نسبی - میزان نقدینگی
- ۳) قید بودجه - مزیت نسبی - درآمد ناخالص داخلی
- ۴) هزینه فرصت - بی‌توجهی به هزینه‌های هدررفته - قید بودجه

پاسخ صحیح: گزینه «۴»

قبل از هر تصمیمی در انتخاب کسب و کار، قوانینی باید رعایت شود، این قوانین به ترتیب عبارت‌اند از:

* قانون اول: منابع خود را شناسایی کنید و بدانید که آنها کمیاب‌اند!

* قانون دوم: هزینه فرصت هر انتخاب را محاسبه کنید!

* قانون سوم: قید بودجه خود را ترسیم کنید!

* قانون چهارم: هزینه‌های هدررفته را فراموش کنید!

* قانون پنجم: بین هزینه‌ها و منافع خود، مقایسه کنید!

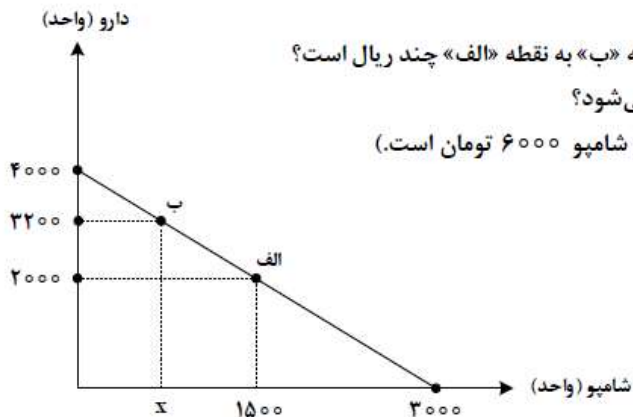
۱۴۷- داروخانه‌ای نیاز خود به دارو و شامپو را با مبلغی معادل هجده میلیون تومان تأمین کرده است. با توجه به نمودار

قید بودجه زیر به ترتیب (از راست به چپ):

الف: هزینه فرصت داروخانه برای حرکت از نقطه «ب» به نقطه «الف» چند ریال است؟

ب: چه تعداد شامپو در نقطه «ب» خریداری می‌شود؟

(قیمت هر واحد دارو ۴۵۰۰ تومان و هر واحد شامپو ۶۰۰۰ تومان است.)

$$(۱) \quad ۷۵۰ - ۵۴۰,۰۰۰,۰۰۰$$

$$(۲) \quad ۷۵۰ - ۵۴,۰۰۰,۰۰۰$$

$$(۳) \quad ۶۰۰ - ۵۴,۰۰۰,۰۰۰$$

$$(۴) \quad ۶۰۰ - ۵۴۰,۰۰۰,۰۰۰$$

پاسخ صحیح: گزینه «۳»

الف) هزینه فرصت حرکت از نقطه «ب» به نقطه «الف» میزان دارویی است که از داروخانه از خرید آن صرف‌نظر کرده است تا بتواند میزان بیشتری شامپو بخرد.

در نقطه «ب» ۳۲۰۰ واحد دارو و در نقطه «الف» ۲۰۰۰ دارو خریداری می‌شود، بنابراین هزینه فرصت حرکت از نقطه «ب» به نقطه «الف»، ۱۲۰۰ واحد دارویی است (۳,۲۰۰ - ۲,۰۰۰ = ۱,۲۰۰) که از خرید آن صرف‌نظر شده است، اما در صورت سؤال ارزش هزینه فرصت به ریال خواسته شده است و نه براساس واحد یا تعداد کالایی که از خرید آن صرف‌نظر کرده‌ایم؛ در نتیجه خواهیم داشت:

ارزش هر واحد از کالایی که از خرید آن صرف‌نظر شده است $\times$ تعداد (واحد) کالایی که از خرید آن صرف‌نظر شده است = ارزش هزینه فرصت

$$ریال \quad ۵۴,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۰ = ۵۴۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱,۲۰۰ \times ۴۵۰۰ = ۵,۴۰۰,۰۰۰ \text{ تومان} = (۳,۲۰۰ - ۲,۰۰۰) \times ۴۵۰۰$$

ب) هر نقطه بر روی نمودار خط بودجه، نشان‌دهنده مقدار کالای دارو و شامپو است که داروخانه می‌تواند با بودجه مشخص ۱۸ میلیون تومان بخرد، در نتیجه خواهیم داشت:

$$۱۸,۰۰۰,۰۰۰ = (۳,۲۰۰ \times ۴,۵۰۰) + (x \times ۶,۰۰۰)$$

$$\Rightarrow ۱۸,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۴,۴۰۰,۰۰۰ + (x \times ۶,۰۰۰) \Rightarrow ۱۸,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۴,۴۰۰,۰۰۰ = x \times ۶,۰۰۰$$

$$۳,۶۰۰,۰۰۰ = x \times ۶,۰۰۰ \Rightarrow x = \frac{۳,۶۰۰,۰۰۰}{۶,۰۰۰} = ۶۰۰ \text{ واحد}$$

۱۴۸- کدام مورد دربارهٔ مرز امکانات تولید، نادرست است؟

- ۱) هرگاه تولید یک شرکت ناکارا باشد، برای تولید بیشتر یک کالا، باید از تولید کالاهای دیگر کاسته شود.
- ۲) آنچه یک شرکت تولیدی با استفاده از منابع موجود می‌تواند تولید کند و یا نمی‌تواند را نشان می‌دهد.
- ۳) محاسبه هزینه فرصت یک شرکت، هنگامی که بیش از یک کالا را تولید می‌کند، ممکن می‌باشد.
- ۴) در صورتی که تولید کارا باشد، هر نوع بده - بستان در فضای تولید دو کالا را نشان می‌دهد.

پاسخ صحیح: گزینه «۱»

وقتی تولید ناکارا باشد این امکان وجود دارد که حداقل بیشتر از یک کالا تولید شود؛ بدون آنکه از تولید کالاهای دیگر کاسته شود.

۱۴۹- وضع تعرفه‌های گوناگون بر واردات برای حمایت از صنایع داخلی که به آن اشاره می‌شود، به ترتیب به کدام کشور اختصاص دارد؟

- الف: افزایش تعرفه‌های گمرگی تا ۵۲ درصد در دورهٔ بین دو جنگ جهانی
ب: اعلام ممنوعیت واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی یا چینی در سال ۱۷۰۱
ج: وضع تعرفه‌های حمایتی متعدد بر کالاهای وارداتی در اوایل قرن نوزدهم
۱) آمریکا - آلمان - اروپای شرقی	۲) آمریکا - انگلستان - آلمان
۳) انگلستان - آلمان - آمریکا	۴) انگلستان - اروپای شرقی - آمریکا

پاسخ صحیح: گزینه «۲»

- الف) در دورهٔ بین دو جنگ جهانی، کارگران و تولیدکنندگان، کنگرهٔ آمریکا را متقاعد کردند که تعرفه‌های گمرکی را تا ۵۲ درصد افزایش دهد.
- ب) کشور انگلستان در سال ۱۷۰۱، قانونی را در مجلس خود تصویب کرد که براساس آن واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی یا هندی یا چینی به کشور ممنوع اعلام می‌کرد. این قانون در حمایت از صنعت منسوجات داخلی انگلستان صورت گرفته بود.
- ج) در اواخر قرن هجدهم و اوایل قرن نوزدهم، کشورهای آلمان، اروپای شرقی و ایالات متحده در جهت تقویت و حمایت از صنایع داخلی خود، تعرفه‌های حمایتی متعددی بر کالاهای وارداتی وضع کردند.

۱۵۰- با توجه به جدول زیر، پاسخ پرسش‌های زیر، به ترتیب (از راست به چپ)، کدام است؟

ردیف	تقاضا (کیلو)	قیمت (ریال)	عرضه (کیلو)
۱	۵۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۲۰۰
۲	۲۵۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۴۰۰
۳	۱۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	۱۰۰۰
۴	۷۵۰	۴۰۰,۰۰۰	۱۵۰۰
۵	۵۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰

الف: درآمد تولیدکننده، در قیمت ۵۰,۰۰۰، چند میلیون ریال است؟

ب: در کدام قیمت، وضعیت کمبود عرضه وجود دارد؟

ج: مصرف‌کنندگان، در قیمت ۱۰۰,۰۰۰، چند میلیون تومان پرداخت کرده‌اند؟

(۱) ۲۵ - ۱۰۰,۰۰۰ - ۱۰,۰۰۰,۰۰۰

(۲) ۲۵ - ۴۰۰,۰۰۰ - ۱۰,۰۰۰,۰۰۰

(۳) ۴ - ۲۵۰,۰۰۰ - ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰

(۴) ۴۰ - ۵۰,۰۰۰ - ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰

پاسخ صحیح: گزینه «۱»

(الف)

قیمت کالا (۵۰,۰۰۰) × میزان کالای تولید شده و فروخته شده = درآمد تولیدکننده در قیمت ۵۰,۰۰۰ ریال

$$= ۲۰۰ \times ۵۰,۰۰۰ = ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ \text{ ریال}$$

ب) در سطوح قیمت پایین‌تر از قیمت تعادلی (قیمت تعادلی جایی است که در آن میزان عرضه و تقاضا باهم برابر شوند که با توجه به جدول در سطح

قیمت ۲۵۰,۰۰۰ میزان عرضه و تقاضا باهم برابر می‌شوند ۱۰۰۰ کیلو) مصرف‌کنندگان به دلیل ارزان بودن کالا، مایل به خرید تعداد واحد بیش‌تری از

کالا هستند. در این حالت در بازار این کالا، کمبود عرضه یا مازاد تقاضا وجود دارد. زیرا به دلیل ارزان بودن کالا، تقاضا برای آن زیاد است. درحالی‌که

تولیدکنندگان برای تولید آن کالا به آن مقدار، انگیزه کافی ندارند. سطوح قیمت پایین‌تر از قیمت تعادلی، قیمت‌های ۵۰,۰۰۰ و ۱۰۰,۰۰۰ هستند.

(ج)

قیمت کالا (۱۰۰,۰۰۰) × میزان تقاضای مصرف‌کنندگان = پرداختی مصرف‌کنندگان در قیمت ۱۰۰,۰۰۰ ریال

$$= ۲,۵۰۰ \times ۱۰۰,۰۰۰ = ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ \text{ ریال} = ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ \div ۱۰ = ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۵ \text{ میلیون تومان}$$

۱۵۱- موارد زیر، به ترتیب به کدام گروه از تصمیم‌گیرندگان و بازیگران در اقتصاد ارتباط دارد؟

الف: کسب و کارهای خویش فرما

ب: ارائه سرمایه برای تولید کالاها و خدمات

ج: اجاره دادن زمین

(۲) خانوار - شرکت‌ها - بنگاه

(۱) خانوار - شرکت‌ها - خانوار

(۴) بنگاه - خانوار - بنگاه

(۳) بنگاه - خانوار - خانوار

پاسخ صحیح: گزینه «۳»

الف: کسب و کارهای خویش فرما: بنگاه

ب: ارائه سرمایه برای تولید کالاها و خدمات: خانوارها

ج: اجاره دادن زمین: خانوارها

دو گروه از مهم‌ترین تصمیم‌گیرندگان و بازیگران در اقتصاد: خانوارها و بنگاه‌ها هستند. خانوارها در دو حالت در اقتصاد مشارکت می‌کنند:

۱- خانوارها کالاها و خدمات مورد نیاز را از کسب و کارها خریداری می‌کنند.

۲- خانوارها زمین، نیروی کار، سرمایه و کارآفرینی را برای تولید کالاها و خدمات خانوارها می‌کنند.

در اقتصاد بنگاه همان چیزی است که مردم معمولاً آن را به عنوان کسب و کار می‌شناسند. مؤسسات کسب و کارها یا همان بنگاه‌ها می‌توانند شامل: مزارع کشاورزی، فروشگاه‌ها، کسب و کارهای خویش فرمایی مثل: پیرایشگری، نقشه‌کشی و معماری ساختمان یا شرکت‌ها و کارگاه‌ها و کارخانه‌های تولیدی باشند.

برای تولید کالاها و خدمات، این بنگاه‌ها باید از خانوارها منابع را خریداری یا اجاره کنند. به عنوان مثال وقتی یک بنگاه مانند یک رستوران زنجیره‌ای افرادی را استخدام می‌کند، در واقع نیروی کار را از خانوارها اجاره می‌کند.

۱۵۲- براساس اطلاعات ارائه شده، پاسخ پرسش‌های زیر، به ترتیب، کدام است؟

- هزینه تولید دو محصول یکسان است.

- قیمت جو، ۲۰ درصد ارزان‌تر از گندم است.

- قیمت گندم برای هر تن ۵ میلیون تومان است.

الف: در کدام نقطه، ارزش تولید گندم بیشتر از سایر نقاط است؟

ب: بهترین تصمیم، براساس کدام اصل گرفته می‌شود؟

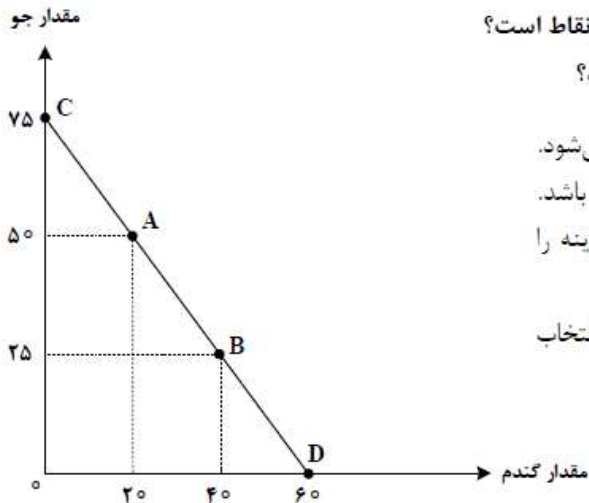
(۱) A - براساس مقایسه منافع هر یک از حالت‌ها انجام می‌شود.

(۲) A - براساس تفاوت هزینه و درآمد که باید حداکثر باشد.

(۳) D - براساس مقایسه هزینه‌ها که باید کمترین هزینه را داشته باشد.

(۴) D - براساس هزینه فرصت که باید ارزش دومین انتخاب

پایین‌تر از منافع گزینه انتخاب شده باشد.

پاسخ صحیح: گزینه «۳»

الف) در نقطه ای که در آن میزان تولید گندم بیشتر از سایر نقاط است، ارزش تولید گندم نیز بیشتر از سایر نقاط می‌باشد. در نقطه D میزان تولید گندم ۶۰ تن و بیشتر از سایر نقاط است

ب) برای یک تصمیم‌گیری منطقی باید: تمام منافع با تمام هزینه‌ها مقایسه شود. در نهایت به این نتیجه برسیم که در گزینه انتخاب شده، منافع بیشتر از هزینه‌هاست.

۱۵۳- کدام مورد، علت اصلی به وجود آمدن اسکناس توسط دولت‌ها شد؟

(۱) قابلیت تبدیل به واحدهای کوچک‌تر را نداشت.

(۲) قدرت نقد کردن رسیده‌ها کاهش یافته بود.

(۳) دولت‌ها هم بتوانند از اسکناس‌ها در مبادلات خود استفاده کنند.

(۴) شناسایی و اعتبارسنجی رسیده‌های صرافان توسط مردم سخت شده بود.

پاسخ صحیح: گزینه «۴»

بی‌مبالاتی یا سوءاستفاده برخی از صرافان از اعتماد مردم یا تعداد زیاد انواع رسیده‌ها و صرافی‌ها که آشنایی و اعتبارسنجی آن‌ها را برای مردم سخت کرده بود، موجب شد تا دولت‌ها برای جلوگیری از بروز این مشکلات به‌ناچار چاپ و انتشار اسکناس برعهده گیرند. فکر سپردن نشر پول به یک بانک تجاری از این‌جا شکل گرفت.

۱۵۴- کدام عبارت بیان مناسبی در رابطه با جدول زیر است؟

	کشور «الف»		کشور «ب»		
	دهک اول	دهک دهم	دهک اول	دهک دهم	
۱۴۰۰	۲	۲۲	۴	۲۰	
۱۴۰۱	۳	۲۱	۵	۱۹	
۱۴۰۲	۴	۲۰	۶	۱۸	

(۱) توزیع درآمد در هر دو کشور بهبود یافته است.

(۲) در کشور «ب» توزیع درآمد ناعادلانه‌تر از کشور «الف» است.

(۳) در کشور «الف» در سال ۱۴۰۱ توزیع درآمد عادلانه‌تر از کشور «ب» است.

(۴) در کشور «ب» در سال ۱۴۰۲ توزیع درآمد ناعادلانه‌تر از کشور «الف» است.

پاسخ صحیح: گزینه «۱»

$$\text{شاخص دهک‌ها} = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}}$$

$$۱۱ = \frac{۲۲}{۲} = \text{شاخص دهک‌ها در کشور «الف» در سال ۱۴۰۰}$$

$$۷ = \frac{۲۱}{۳} = \text{شاخص دهک‌ها در کشور «الف» در سال ۱۴۰۱}$$

$$۵ = \frac{۲۰}{۴} = \text{شاخص دهک‌ها در کشور «الف» در سال ۱۴۰۲}$$

هرچه شاخص وضعیت توزیع درآمد (شاخص دهک‌ها - نسبت سهم دهک دهم به سهم دهک اول) کمتر باشد: توزیع درآمد در آن جامعه مناسب‌تر است و بالعکس. مشاهده می‌شود شاخص دهک‌ها در کشور «الف» از سال ۱۴۰۰ تا سال ۱۴۰۲ رو به کاهش است، در نتیجه وضعیت توزیع درآمد در این کشور رو به بهبود و به سمت عادلانه‌تر شدن است.

$$۵ = \frac{۲۰}{۴} = \text{شاخص دهک‌ها در کشور «ب» در سال ۱۴۰۰}$$

$$\frac{۳}{۸} = \frac{۱۹}{۵} = \text{شاخص دهک‌ها در کشور «ب» در سال ۱۴۰۱}$$

$$۳ = \frac{۱۸}{۶} = \text{شاخص دهک‌ها در کشور «ب» در سال ۱۴۰۲}$$

مشاهده می‌شود شاخص دهک‌ها در کشور «ب» نیز از سال ۱۴۰۰ تا سال ۱۴۰۲ رو به کاهش است، در نتیجه وضعیت توزیع درآمد در این کشور رو به بهبود و به سمت عادلانه‌تر شدن است.

به‌طور کلی شاخص دهک‌ها در کشور «ب» در مقایسه با شاخص دهک‌ها در کشور «الف» در هر سال، عددی کوچک‌تر است، در

نتیجه می‌توان گفت وضعیت توزیع درآمد در کشور «ب» عادلانه‌تر از وضعیت توزیع درآمد در کشور «الف» است.

۱۵۵- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب مربوط به کدام قسمت در جدول است؟

تعریف	نوع بیکاری
هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد.	«ج»
در همه کشورها وجود دارد و کوتاه‌مدت است.	«ب»
افرادی که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند.	«الف»
عدم تطابق مهارت‌ها	«د»

- بیکاری دوره‌ای

- بیکاری ساختاری

- بیکاری اصطکاکی

- بیکاری اصطکاکی

(۲) «ج» - «د» - «ب» - «الف»

(۴) «الف» - «د» - «ج» - «د»

(۱) «د» - «ج» - «ب» - «ج»

(۳) «الف» - «ج» - «ب» - «د»

پاسخ صحیح: گزینه «۲»

- بیکاری دوره‌ای: «ج»

بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.

- بیکاری ساختاری: «د»

بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست. مثلاً نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد؛ ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است.

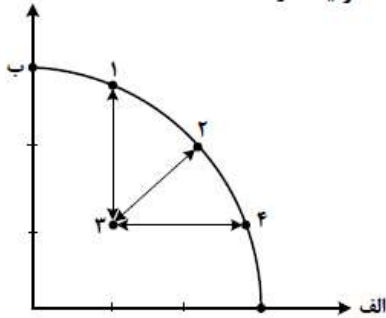
- بیکاری اصطکاکی: «ب»

- بیکاری اصطکاکی: «الف»

نوع بیکاری شامل کسانی می‌شود که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند. همچنین شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند. این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورها وجود دارد.

۱۵۶- کدام مورد، به ترتیب در رابطه با نقاط مشخص شده در الگوی مرز امکانات تولید، درست است؟

الف: تغییر مکان از نقطه ۳ به نقطه ۴

ب: تغییر وضعیت از نقطه ۴ به نقطه ۱

ج: تغییر مکان از نقطه ۲ به نقطه ۳

- (۱) نیازی به انتقال منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگر نیست - متحمل هزینه فرصت می‌شود - ناکارایی منابع تولید
 (۲) رکود اقتصادی سبب این تغییر وضعیت شده است - عوامل و منابع تولیدی در حالت کارا هستند - کارایی منابع تولید
 (۳) نیازی به انتقال منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگر نیست - عوامل و منابع تولیدی در حالت کارا هستند - کارایی منابع تولید
 (۴) باید منابع تولید یک کالا به تولید کالای دیگر منتقل شود - متحمل هزینه فرصت می‌شود - ناکارایی منابع تولید

پاسخ صحیح: گزینه «۱»

الف: تغییر مکان از نقطه ۳ به نقطه ۴ (تغییر مکان از یک نقطه ناکارا به یک نقطه کارا)

نقطه «۳» زیر منحنی مرز امکانات تولید است و تولید در این نقطه ناکارا است. (هر نقطه زیر منحنی مرز امکانات تولید، نشان دهنده این است که اقتصاد از بیشترین منابع استفاده نکرده است، زیرا حداقل بیشتر از یک کالا می‌توانست تولید کند، بدون اینکه تولید کالاهای دیگر کاهش یافته یا حذف گردند.) در نتیجه برای تغییر مکان از نقطه ۳ به نقطه ۴ (تغییر مکان از یک نقطه ناکارا به یک نقطه کارا) نیازی به انتقال منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگر نیست.

ب: تغییر مکان از نقطه ۴ به نقطه ۱ (تغییر مکان از یک نقطه کارا به یک نقطه کارای دیگر در طول منحنی مرز امکانات تولید)

عوامل و منابع تولیدی در حالت کارا هستند و بنگاه تولیدی با این جابه‌جایی متحمل هزینه فرصت می‌شود چراکه در حالت کارایی برای تولید مقادیر بیشتری از یک کالا باید از میزان تولید کالای دیگر کاست.

ج: تغییر مکان از نقطه ۲ به نقطه ۳ (تغییر مکان از یک نقطه کارا به یک نقطه ناکارا)

ناکارایی منابع تولید و رکود اقتصادی سبب این تغییر وضعیت شده است.

۱۵۷- جدول زیر، ارقام تولید پوشاک و مواد غذایی در سال‌های ۱۳۹۵، ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ (با احتساب سال ۱۳۹۵ به عنوان سال پایه) را نشان می‌دهد. رشد GDP واقعی برای سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ چند درصد است؟

سال	مواد غذایی		پوشاک	
	قیمت (میلیون تن)	مقدار (تن)	قیمت (میلیون تن)	مقدار (تن)
۱۳۹۵	۱۰۰	۵۰۰	۵۰	۱۶
۱۳۹۶	۲۰۰	۶۰۰	۱۰۰	۲۰
۱۳۹۷	۳۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۲۵

سال	واقعی
۹۶	۱۸/۲
۹۷	۲۰

(۲)

سال	واقعی
۹۶	۲۰
۹۷	۱۷/۶

(۱)

سال	واقعی
۹۶	۱۸/۲
۹۷	۱۹

(۴)

سال	واقعی
۹۶	۲۰
۹۷	۱۶/۸

(۳)

پاسخ صحیح: گزینه «۳»

محاسبه GDP واقعی در هر سال (سال پایه ۱۳۹۵ سال پایه است).

$$1395 \text{ سال واقعی GDP} = (500 \times 100) + (16 \times 50) = 50,000 + 800 = 50,800$$

$$1396 \text{ سال واقعی GDP} = (600 \times 100) + (20 \times 50) = 60,000 + 1,000 = 61,000$$

$$1397 \text{ سال واقعی GDP} = (700 \times 100) + (25 \times 50) = 70,000 + 1,250 = 71,250$$

$$\text{نرخ رشد تولید واقعی (از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۶)} = \frac{61,000 - 50,800}{50,800} \times 100 = 20 \text{ درصد}$$

$$\text{نرخ رشد تولید واقعی (از سال ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۷)} = \frac{71,250 - 61,000}{61,000} \times 100 = 16/8 \text{ درصد}$$

۱۵۸- در کدام مورد به یکی از مراحل بودجه‌بندی اشاره شده است؟

- ۱) در تعیین میزان درآمد، با توجه به محدودیت منابع، میزان هزینه فرصت محاسبه شود.
- ۲) در مشخص کردن درآمد، محاسبه هزینه‌های هدررفته فراموش نشود.
- ۳) در صورتی که هزینه‌ها بیشتر از درآمد بود برخی مخارج ضروری را کم کنید.
- ۴) فرصت‌هایی را که فراموش شده است، به نظر آورده شود تا درآمد افزایش یابد.

پاسخ صحیح: گزینه «۴»

مراحل بودجه‌ریزی ماهیانه:

- ۱- از هر منبعی که درآمدی به دست آوردید، آن درآمد را ماهیانه مشخص کنید و بنویسید.
  - ۲- هزینه‌های متغیر و ثابت خود را به صورت ماهیانه فهرست کنید.
  - ۳- مجموع درآمد و هزینه‌های خود را ماهیانه با یکدیگر مقایسه کنید.
  - ۴- اگر هزینه‌ها بیشتر از درآمد بود، مخارج غیرضروری را کم کنید یا فرصت‌هایی را که فراموش کردید، به نظر آورید تا درآمادتان افزایش یابد.
-

۱۵۹- فردی در انتهای سال پس از پرداخت واجبات مالی خود ۸۰ میلیون تومان برایش باقی ماند. او ۲۵۰۰ ورقه سهام خرید و در پایان سال همه سهام خود را به مبلغ ۲۲۵ میلیون تومان فروخت. اگر منبع درآمد او فقط از بازار بورس باشد و کل هزینه‌هایش ۹۵ میلیون تومان شده باشد، پاسخ پرسش‌های زیر، به ترتیب (از راست به چپ)، کدام است؟

الف: قیمت اسمی هر سهم چند تومان است؟

ب: قیمت بازاری هر سهم چند ریال است؟

ج: خمس سالیانه او چند میلیون تومان است؟

$$(۲) \quad ۱۰ - ۹۰۰,۰۰۰ - ۳۲,۰۰۰$$

$$(۱) \quad ۵ - ۹۰۰,۰۰۰ - ۳۷,۵۰۰$$

$$(۴) \quad ۱۰ - ۳۲۰,۰۰۰ - ۹۰,۰۰۰$$

$$(۳) \quad ۵ - ۹۵۰,۰۰۰ - ۹۰,۰۰۰$$

پاسخ صحیح: گزینه «۲»

الف) میزان سرمایه اولیه فرد: ۸۰ میلیون تومان

وی با همین ۸۰ میلیون تومان، ۲۵۰۰ ورقه سهام خریداری کرد؛ همینجا می‌توان قیمت اسمی هر ورق سهم را مشخص کرد:

ارزش سهام خریداری شده توسط فرد

$$\text{ارزش اسمی هر سهم} = \frac{\text{تعداد سهام خریداری شده}}{\text{ارزش اسمی هر سهم}}$$

$$= \frac{۸۰,۰۰۰,۰۰۰}{۲,۵۰۰} = ۳۲,۰۰۰ \text{ تومان}$$

ب) در پایان سال این فرد همه سهام خود را به ارزش ۲۲۵ میلیون تومان فروخت، با این اطلاعات می‌توان قیمت بازاری هر ورق سهم را مشخص کرد:

ارزش سهام خریداری شده توسط فرد در پایان سال

$$\text{ارزش بازاری هر سهم} = \frac{\text{تعداد سهام خریداری شده}}{\text{ارزش بازاری هر سهم}}$$

$$= \frac{۲۲۵,۰۰۰,۰۰۰}{۲,۵۰۰} = ۹۰,۰۰۰ \text{ تومان} = ۹۰,۰۰۰ \times ۱۰ = ۹۰۰,۰۰۰ \text{ ریال}$$

ج) میزان سود فرد در پایان سال برابر با ۱۴۵ میلیون تومان است (۲۲۵ - ۸۰ = ۱۴۵) که پس از کسر مخارج، به آن خمس تعلق می‌گیرد، در نتیجه خواهیم داشت:

$$\text{میلیون تومان} = \frac{۱}{۵} (۲۲۵ - ۸۰ - ۹۵) = \frac{۱}{۵} \times ۵۰ = ۱۰$$

- ۱۶۰- کدام مورد در رابطه با سرمایه‌گذاری از روش خرید سهام شرکت‌ها، درست است؟
- ۱) سود سرمایه‌گذاری قطعی است و معمولاً از سپرده‌گذاری در بانک هم بیشتر است.
  - ۲) در سهام هرچقدر زمان طولانی‌تری سپرده‌گذاری شود، سود بیشتری هم به آن تعلق می‌گیرد.
  - ۳) سود سرمایه‌گذاری در سهام قطعی نیست و تولیدکننده مستقیماً سرمایه خود را از مردم تهیه می‌کند.
  - ۴) در این سرمایه‌گذاری برحسب فعالیت اقتصادی مرتبط، سود تعلق می‌گیرد و سهام بدون محدودیت قابل خریدوفروش است.

پاسخ صحیح: گزینه «۳»

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: نادرست است؛ سود سرمایه‌گذاری در سهام معمولاً از سپرده‌گذاری بلندمدت در بانک هم بیشتر است؛ اما قطعی نیست.
- گزینه «۲»: نادرست است؛ در حساب‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت هرچقدر زمان طولانی‌تری پول سپرده‌گذاری شود، سود بیشتری به آن تعلق می‌گیرد. (در خرید سهام ممکن است در بلندمدت شرکت سهامی زیان‌ده باشد و دارنده سهام آنها نیز متحمل ضرر و زیان شود).
- گزینه «۳»: درست است.
- گزینه «۴»: نادرست است؛ به اوراق مشارکت منتشر شده برحسب فعالیت اقتصادی مرتبط، سودی تعلق می‌گیرد، همچنین خرید و فروش سهام نیز ممکن است با محدودیت‌هایی مواجه باشد.

با آرزوی موفقیت برای تمامی داوطلبان گرامی

اردیبهشت ماه ۱۴۰۳

سارا شریفی